

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Expenditur 3. causa excusans ab assistentia diuinorum Officiorum, quae
est euidens Ecclesiae vtilitas. §. 3

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

emolumenta amissa applicari. Neque enim videtur iustum abscipere culpa te illis priuandum esse.

12. Sexto inferatur, quid dicendum sit de eo, qui beneficio priuatus est. Si enim ita priuatus est beneficio, vt nullo modo illud retineat, sed alere colatum sit, etiam hoc iniuste factum fuerit, distributiones non lucratur. Quia non habet fundamentum ad illarum acquisitionem. Tenetur tamen qui iniustitiam commisit omnia damna reparare. Bonacina *diff. 2. de hor. can. q. 5. p. 2. §. 9. in fine.* Si autem ita priuatus sit beneficio, vt possit illud reuere, quovisq; sententia declaratoria criminis accedat, vt regulariter in omni priuatione delicto annexa contingit; omnes fructus & distributiones medio illo tempore contingentes lucratur, si diuinis assistat, cum hoc tamen onere, vt prolata sententia declaratoria criminis, omnes fructus, & distributiones à die commissi criminis debeant restituere.

Poterit tamen bis ab hac sententia declaratoria criminis appellari. *1. ff. de appellat.* & interim executio suspenditur, & distributiones lucratur, & fructus, quovisq; bis fuerit sententia confirmata. Et idem est quoties per sententiam est beneficio priuandus. Quovisq; enim de facto priuatur, & beneficium ab illo auferatur, fructus & distributiones retinere potest, diuinis assistens; quia ius habet ad illa.

Hinc etiam constat, quid sit dicendum de deposito, & verbaliter degradato. Cum enim depositio, & verbalis degradatio sit quedam officij Ecclesiastici in perpetuum priuatio; efficitur sane fructibus, & distributionibus à die depositionis, & degradationis priuandum esse; interim tamen dum beneficio non priuatur ex fructibus illius moderatè ali debet, vt latius dixi cum de depositione, & degradatione sermonem feci.

§. III.

Expenditur tertia causa excusans ab assistentia diuinorum officiorum, quæ est euidentis Ecclesiæ vtilitas.

1. Absens ob euidentem Ecclesiæ propriæ vtilitatem lucratur fructus, & distributiones.
2. Non tenetur in eodem loco beneficij assistere, etiam si plures assument.
3. Quomodo cognoscatur absentiam cadere in propriam Ecclesiæ vtilitatem.
4. Missus ad visitanda limina Apostolorum lucratur distributiones.
5. Item à Capitulo Missus ad Concilium generale, vel ad Principem, & Legatum gratulationis causâ.
6. Si à Capitulo assigneris ad sumendas rationes reddituum.
7. Si Missus ab Ecclesiâ ad iurisdictionem aliquam illius exercendam.
8. Item si præbendam habes, cui animarum cura incumbit.
9. Visitans Ecclesiam vt Archidiaconus distributiones lucratur.
10. Item si ob iura tuæ Ecclesiæ defendenda absis.
11. Quid dicendum de absentie ob defensionem turis proprij beneficij.
12. Quid de obside dato ab Ecclesiâ?
13. Occupatus tempore diuinorum tamen si possit præuenire, lucratur fructus & distributiones.
14. Cui negotia expedienda commissa sunt Matutino tempore, & tunc propria expeditis, vesperi negotia Ecclesiæ consent plures nullas distributiones lucrari.
15. Probabilis est eas lucrari, quæ correspondent tempori, quo Ecclesiæ negotia expedita fuerunt.
16. Declaratur tempus, per quod in expediendis negotiis censeris occupatus.

17. Certum est, te absentem à diuinis officijs ob euidentem Ecclesiæ vtilitatem lucrari, non solum fructus, sed etiam distributiones, ac si præsens esses quia ita habetur in *c. consuetudinem de cler. non resident in 6.* vt constat ex eius verbis. Notanter dixi ob euidentem Ecclesiæ vtilitatem: quia dubia vtilitas cessante consuetudine non concedit ius lucrandi distributiones. Non enim æquum erat, vt Ecclesiæ distributiones concederet ob absentiam (sunt tibi damnosam). Vtilitas Ecclesiæ grauis debet esse, non leuis, vt te à graui obligatione diuinis officijs assistendi excuset. Sic Moneta, *2. p. de distrib. q. 11. n. 33.* Bonacina, *diff. de hor. can. q. 5. p. 3. n. 5.*

Item debet esse vtilitas propriæ Ecclesiæ, non alienæ. Nam si in alienæ Ecclesiæ vtilitatem cederet tua absentia, ab illa stipendium postulare deberes, nõ à propria. Sic Bonacina, *suprà n. 6.* Quod si ob vtilitatem vniuersalis Ecclesiæ abesses, non caret probabilitate te lucraturum non solum fructus, sed distributiones: quia absolute abesse censetur ob euidentem tuæ Ecclesiæ vtilitatem, cum vtilitas communis propria sit cuiusque. Et forte ea de causa in dicto *c. consuetudinem*, absolute dictum est, in euidentem Ecclesiæ vtilitatem abique vlla limitatione. Adde bonum commune excellentius esse specialia: Si igitur ob speciale bonum propriæ Ecclesiæ tibi licet abesse, & fructus & distributiones lucrari: à foriori ob bonum ipsi, & reliquis Ecclesiis commune.

2. Sed est dubium. An debeas in eodem loco beneficij existere vt distributiones lucreris? Communis sententia affirmat, vt videri potest apud Couarr. *3. var. c. 13. num. 8.* Gutierrez, *can. quasi lib. 1. c. 1. à num. 144.* Garzia, *de beneficijs, q. p. c. 2. à num. 36.* Mouentur ex *c. cum non debeat, de elect. in 6.* vbi clerici accedentes ad Sedem Apostolicam pro negotiis suarum Ecclesiarum censentur vtilitate illarum prosequi, & ob eam causam fructus & alia emolumenta, quæ ibi deberent consequi, si personaliter residerent, consequuntur (distributionibus quotidianis dumtaxat exceptis.) Ne igitur hic textus contrarius sit textui in *c. consuetudinem, de Cler. non resident.* vbi absentem ob euidentem Ecclesiæ vtilitatem conceduntur distributiones; affirmandum est textum in cap. cum non debeat loqui de absente à loco beneficij, cui non debentur distributiones, nisi addit contraria consuetudo, etiam si debeantur fructus. Ex *text. in cap. consuetudinem*, loqui de residente in loco beneficij, præcisa qualibet consuetudine.

Cæterum exitimo probabilis non requiritur existentiam in loco beneficij, vt distributiones lucreris, si absentia ab illo in vtilitatem propriæ Ecclesiæ cedit. Sæpè enim vtilitas propriæ Ecclesiæ hanc absentiam requirit. Non igitur ex hac parte privilegium limitandum erit, cum in cap. consuetudinem nulla sit limitatio opposita. Neque obstat textus in cap. cum non debeat. Nam omnis variis solutionibus ea mihi probabilior apparet, vt intelligatur caput cum non debeat, de illo speciali casu absentie ob instructionem electionis, in quo casu absens fructus præbendæ acquirit, exceptis distributionibus. Caput verò consuetudinem intelligatur generaliter de quolibet alio casu in vtilitatem propriæ Ecclesiæ cedente. Limitat ergo caput, cum non debeat aliquo modo generalem concessionem supradicti capitis consuetudinem.

3. Quod si iniquitas? Vnde cognosces tuam absentiam cedere in euidentem Ecclesiæ propriæ vtilitatem? Respondeo te proprio iudicio inhætere non debere, sed iudicio virorum sapientum, & conscientie timorata; qui si affirmant esse grauius Ecclesiæ vtilem tuam absentiam, secute procedes, & fructus, & distributiones tibi debentur. Quia tunc iudicatis abesse ob Ecclesiæ vtilitatem moraliter certam, quæ est euidentia, quæ in his rebus haberi potest. Regulariter autem quoties à proprio Capitulo electus fuisti ad aliquod negotium peragendum, quod ab ipso iudicatum fuit Ecclesiæ vtile, fructus & distributiones lucraris. Quia tunc in dicere optime potes te Ecclesiæ vtilitati euidenter inferuire. Placet tamen in particulari aliquos casus subiungere, ex quibus alij decidi possunt.

4. Primum certum est te distributiones lucrari, si à tuo Episcopo mittaris ad visitanda eius nomine limina Apostolorum, vel illum in hac causa committaris. Quia negotium tuæ Ecclesiæ agis in iudicio Pontificem de eius statu. Sic ex constituto 17. Sixti V. & variis decisionibus sacre Congregationis referretur de Garzia *de beneficijs, 3. p. cap. 2. numero 349.* Riig *de cler. 498. numero 3.* & tradit Bonacina, *diff. de hor. can. quasi 5. p. 3. numero 14.* pluribus relatis. Barbosa, *3. p. de 10. rest. Episcopi allegat. 53. numero 139.* Secus verò esset dicendum, si esses missus ab Episcopo aliarum Ecclesiarum, aut illum committeres. Quia tunc non censeberis abesse ob tuæ, sed alienæ vtilitatem: & sic nec distributiones, nec fructus lucraberis. Garzia, *numero 350.* Aduerto, si parochus sis, vel beneficium habeas seuiorium, te non posse ultra bimestre ab Episcopo in hoc negotio occupari, etiam Vicario, seu substituto apposito. Quia absentia parochi reputatur in iure ita damnosa Ecclesiæ propriæ, vt grauissimam causam requirat ad illius honestatem. Sic Garzia, *pluribus declarationibus sacre Congregationis exornans, 3. p. cap. 8. numero 40. & numero 350.* Aduerto 2. Si Episcopus mittat ad inuisenda limina, non posse plures designare, sed vnum tantum, quia vnus reputatur sufficiens. Si tamen imple vadit, potest secunda duos deferre, etiam si alij duo maneant in suo feruicio occupati. Colligitur ex supradicta constitutione Sixti V. & quia dignitas Episcopalis hunc comitatum videbatur expostulare: neque ob illius causam, ab alijs negotiis peragendis Episcopo assistentes cessare debeant. Sic Garzia *suprà.*

5. Secundo, debentur tibi distributiones, si à Capitulo ad Concilium Generale, vel Provinciale mittaris tanquam Theologus, Canonista, vel Ecclesiæ tuæ procurator. Quia cedit absentia in clarum tuæ Ecclesiæ vtilitatem. Sic Bonacina, *diff. de hor. can. q. 5. p. 3. num. 13.* Moneta, *2. p. de distrib. q. 11. n. 91.* Barbosa, *alleg. 53. n. 158.*

Tertio debentur, si missus sis à Capitulo tanquam legatus ad Pontificem, vel Principem ad gratulandum de aliquo felicis eventus, quando confuetudo est has fieri legationes. Quia tunc sunt debite Ecclesiæ, & si in illis deficeret, Principem haberet offensum quod est graue incommodum. Sic Bonacina, *suprà num. 2.*

6. Quarto, tibi debentur distributiones, si à Capitulo assigneris ad sumendas rationes reddituum, & honorum Ecclesiæ, & in illis sumendis tempore diuinorum officiorum fueris occupatus. Quia hoc officium est Ecclesiæ maxime necessarium. Sic Moneta, *2. p. de distributionibus, quasi 5. n. 47.* Bonacina *diff. 2. quasi 5.*

6. *quæst. 9. p. 3. num. 11.* Neque obstat alio tempore posse hæc computa fieri, & orationes assumi. Quia illud est cum speciali gratiam illius, qui ad hoc officium assignaretur, quod lubere non tenent. Neque etiam obstat quedam declaratio sacre Congregationis contrarium insinuans, quam refert Garzia, 3. p. de benef. c. 3. num. 368. quia illa non loquitur de Canonici signatis à Capitulo ad sumendas has rationes, sed de Capitulo, & Episcopo; Capitulo enim, & Episcopo, tempore Diuino officiorum non possunt has rationes assumere. Quia exderet in graue detrimentum diuini cultus Capituli à choro absentia, cum tamen necessaria non sit. Quod tamen in vno vel altero Canonico non procedit.

7. Quotò tibi debentur, si missus sis à Capitulo ad iurisdictionem aliquam tuæ Ecclesiæ annexam excedendam: quia occuparis in negotio vtili tuæ Ecclesiæ. Vtilis enim illi est te solum habere occupatum, quam totum Capitulum. Bonacina *suprà* Sciencis, si Sede Episcopali vacante, morte Episcopi, vel à pagano capri Vicarius, seu prouisor à tuo Capitulo eligaris, accipis distributiones dum abes causa excedendi officium, quia in eadem Ecclesiæ vtilitate occuparis. Secus vero est, si cum sis Canonici Vicarius Episcopi eligaris. Tunc enim non tam defertur tuæ Ecclesiæ quam Episcopo: nec illud officium cedit in speciem tuæ Ecclesiæ vtilitatem, sed vtilitatem Ecclesiarum diocesani, ac proinde non est iustum obligare tuam Ecclesiam, in qua Canoniam habes ad distributiones concedendas, sufficere, vt concedat fructus, & releuet ab assentia. Sic relato Rebuffo, Hojeda, Moneta, & aliis docet Garzia, 3. p. de benef. c. 2. num. 357. Bonacina, *disput. 2. de hoc cap. 9. §. 3.*

8. Sextò, si præbendam habes, cui animarum cura incumbit, non solum fructus, sed etiam distributiones lucratis, dum sacramenta ministras, vel alia exeres ad animarum curam pertinentia. Quia vtile est ipsi Ecclesiæ, vt animarum cura prouideatur, & obligationibus cuiuscumque præbende satisfiat. Et hoc habet verum, etiam Canonici simul habes, obines quidem omnes fructus, & distributiones tam præbende curatæ, quam Canonici ex decreto Trident. sess. 22. de Reformatione, cap. 3. *vers. Quod si alicui*, & pluribus decisionibus comprobata Garzia, 3. p. de benef. cap. 2. num. 335. Aloysius Riccius, *decis. 39. m. 4.* Barbofa, *allegat. 35. n. 162.* Limitat autem Bonacina, *disput. 2. de hoc cap. 9. §. 3. in fine*, vt intelligatur, de distributionibus extraordinariis, & impropriis quales sunt, quæ constituuntur ex redditibus particularibus dignitarum, personarum, & beneficiorum, ab his solis, qui beneficia, dignitates, & personatus habent obtinenda. Secus vero de distributionibus propriis, & ordinariis constitutis ex bonis communibus Ecclesiæ, & inter præfentes diuinis officiis diuidendis. Has enim distributiones existimat Bonacina *suprà* non lucrari præbendam, cui animarum cura inest, nisi privilegio, vel consuetudine moniatur: vel nisi eius præbenda non habeat alios fructus præter distributiones quotidianas. Cui consentit Garzia, 3. p. de benef. cap. 2. num. 351. *Et se quæritibus*. Sed quod diximus probabilis est ob rationem aliam. Et quia Trident. sess. 22. cap. 3. præfere dicit hunc incumbentem animarum curæ pro tempore, quo in curia Ecclesiæ seclerit, ac ministratur, tanquam præfens sit, ac diuinis interit in Ecclesiis Cathedralibus, ac Collegiatis habeatur. Ergo lucratur quacumque distributione interfessibus competentes. Et videtur esse *Suprà* citata, numero 335.

9. Septimò, visitans Ecclesiam, iura vel redditus suæ præbende, verbis gratia, Archidiaconatus non solum fructus, sed distributiones illiusmet præbende obtinet. Siquidem visitando prædicta iura, & loca seruit Ecclesiæ in re vtili. Moneta, 2. p. de distribut. q. 11. num. 53. Barbofa *allegat. 63. num. 63.* Et in *remiss. Cosei, sess. 24. c. 12. num. 50.* Notanter dixi, *illiusmet præbende, cuius iura visitat*, quia si Canonici simul habent eundem fructus, & distributiones sunt distinctæ non lucratur illius fructus, & distributiones: quia illa visitatio non cedit in vtilitatem Canonici: ergo non est æquum, vt Canonici fructus, & distributiones recipiat. Secus vero dicendum est in portione annexa, & vna dignitari: quia tunc cum ipsa dignitate reputatur vnum beneficium, & consequenter obtinet fructus, & distributiones dignitatis, obtinet etiam fructus, & distributiones portione annexæ. S. c. Garzia, 3. p. de benef. c. 2. num. 338.

10. Octauò, lucratis distributionibus, si abis, ob iura Capituli, vel Ecclesiæ tuæ defendenda. Quia abes ob eundem Ecclesiæ vtilitatem. Docet multis relictis Barbofa, *allegat. 3. numero 17.* Quod verum habet etiam tibi salarium constitutum: quia salarium non constituitur ea conditione, vt tu remittas distributiones & fructus ex iure debitos, sed vt diligentius defensionem Ecclesiæ incumbas, & facilius possis onera absentie sustinere. Bonacina, *disput. 2. §. 5. punct. 2. §. 3.*

11. Nonò, debentur tibi distributiones & fructus, si pro defendendis iuribus tui beneficii abis: quia illa defensio cedit in vtilitatem eundem Ecclesiæ, in qua situm est beneficium. Siquidem ratione illius residitur beneficium nobiliss, & optabiliss. Bonacina, *suprà*. Barbofa, *allegat. 53. num. 172.* Garzia, 3. p. c. 2. n. 49. Secus vero dicendum est, si ob defensionem iuris proprii ad beneficium aduersus alterum abis. Quia tunc non abes

ob Ecclesiæ, & beneficii vtilitatem, sed ob vtilitatem propriam, & sic non lucratis distributiones. Bonacina, *suprà* §. 3. numero 2. Garzia, *suprà* numero 49. Quamuis credam lucrari fructus, & distributiones, si pro causa Ecclesiæ, & defensionem ipsius iurium, & præminentiarum excommunicatis iniuret. Quia tunc ob causam Ecclesiæ emolumento priuaris. Sic Gutierrez, *can. quæst. lib. 1. cap. 1. n. 142. 147.* Barbofa, 3. p. de *Potest. Episc. allegat. 51. num. 173.* Imò etiam, iuste excommuniceris, quovisque conuincaris iudicè, lucraris fructus, & distributiones: quia iuste defendis iura Ecclesiæ, dum non conuincaris iniustam causam fouere. Ergo iustum est, vt Ecclesiæ tibi fructus, & proventus non denegent. Gutierrez, *num. 242.* Barbofa, *num. 173.* Idem est, & ob eandem rationem, si cum sis prouisor sede vacante ob causam officij excommuniceris. Quia excommuniceris ob officium ad Ecclesiam pertinet, & quod ipsa Ecclesiæ per se exercere debebat; Gutierrez, & Barbofa, *suprà*.

12. Obles datus ab Ecclesia, aut etiam repræsentiarum causa captus, & detentus quotidianis distributionibus priuari non debet. Quia ob causam Ecclesiæ abes. Item corporali necessitate adstrictus abesse cogitur. Moneta, 2. p. de *distributionibus*, *quæst. 5. n. 56.* Aug. Barbofa, *n. 165.*

13. Sed inquiris. An tibi debeantur fructus, & distributiones occupato negotijs euidetem Ecclesiæ vtilitatem spectantibus, si negotia extra tempus officij diuini expediri rectè possint, tu vero tempore diuino officiorum expedias?

Ratio difficultatis est. Quia non videris abesse à diuinis officiis ob euidetem Ecclesiæ vtilitatem, cum absque detrimento Ecclesiæ posses diuinis assistere negotia ante, vel post tempus diuino officiorum expediens. Item videres affectate impedimentum, & ob eam causam esse in dolo. Ergo non debet tibi prodesse. Sic affirmat Moneta, 2. p. de *distributionibus*, *q. 4. num. 43.*

Nilominus dicendum est, te lucrari fructus & distributiones, Sic Bonacina, *disput. 2. de hoc cap. 9. §. 3. num. 16.* Quia negari non potest te tempore diuino officiorum occupatum esse in euidenti Ecclesiæ vtilitate: sed sic occupatis conceduntur fructus, & distributiones. Ergo, Item in supradicto cap. vno non inuenitur privilegium ad eos, qui nulla via vtilitatem Ecclesiæ præueniunt, vel postponere tempore diuino officiorum potuerunt. Ergo sine fundamento asserimus. Deinde si occupari in vtilitatem Ecclesiæ obligati essent vel præuenire, vel postponere, vt possint indemnes seruari, nullum vel minimum esset privilegium illis concessum. Imò sæpè præ cæteris grauarentur, siquidem tempore, quo alij vacant, debebunt ipsi in vtilitatem Ecclesiæ laborare, & insuper choro sicut alij assistere. Non igitur est credendum de statu Ecclesiæ regimine, & prouidentia, præfentim cum hæc obligatio non modicam scrupulis & inquietudini conscientie viam aperiret.

Ad rationem difficultatis patet ex dictis, negando te non abesse in euidetem Ecclesiæ vtilitatem: neque obstat te hanc consequi posse alio tempore, etiam si diuinis assisteres: sufficit enim, si tunc consequaris. Ad confirmationem in dico te non affectate impedimentum, sed prodatore privilegium, illòque vti. Nulli autem tibi prohibuitur est priuilegium à iure concessum non procurare, illòque habito non vti. Ergo.

14. Item inquires. An, si tibi commissa sunt negotia expedienda Matutino tempore, tu vero propria tunc expedias, Vespere negotia Ecclesiæ expediturus, lucraris distributiones Matutino tempore correspondentes? an correspondentes Vespere? an nullas? Videris nullas lucrari. Non enim lucrari potes distributiones Matutinales: quia in tantum eas lucrari potes in quantum in euidenti Ecclesiæ vtilitate occuparis. At vt supposito non occuparis tunc in vtilitatem Ecclesiæ, sed in propriam. Ergo. Item licentia tibi concessa non interessendi illo Matutino tempore fuit, eo sine & sub ea conditione, vt negotia Ecclesiæ tunc expedires, alias nulla esset concessio. Ergo te non expediente illa negotia, cessat licentia & concessio. Ergo cessat priuilegium lucrandi fructus, & distributiones, & ita sentit Moneta, *illà quæst. 5. num. 44.* Quod vero lucraris distributiones Vespertino tempore correspondentes, affirmat Bonacina, *disput. 2. de hoc cap. 9. §. 3. num. 21.* Eò quod illo tempore diuinis posses assistere, si statuto tempore negotia peregeris, ac proinde ex propria culpa, & negligentia, & non ex licentia, & voluntate Prælati tunc abes. Ergo nulla distributiones tibi debentur. Non Matutina: quia eo tempore negotia Ecclesiæ non peregeris, non Vespertina: quia contra voluntatem Prælati tunc abfuit.

15. Cæterum dicendum est, te aliquas lucrari. Cum enim tibi fuerit permittum à choro abesse, & distributiones Matutinales lucrari ob Ecclesiæ negotiorum expeditionem, & de facto tempore diuino officiorum illa negotia expediturus, efficiet sanè te legitimam causam habuisse non interessendi aliquibus officiis diuinis, & distributiones illis correspondentes tibi debitas esse. Credo autem probabilis tibi deeri correspondentes temporis, in quo negotia Ecclesiæ expediti. Quia tunc verè est in vtilitatem Ecclesiæ te fuisse occupatum. Neque obstat fuisse occupatum ex tua negligentia, & culpa: quia tempore assignato ne-

gocio non expediti, & contra voluntatem Ecclesie. Non inquam, obstat: quia absolute in utilitatem Ecclesie fuisse occupatus, & posita priori negligentia iam ex voluntate Ecclesie Vespertino tempore abes.

16. Tertiò inquires? Quanto tempore lucrari distributiones, & fructus possis absens ab Ecclesia pro negotiis eius expediendis? Respondeo: toto eo tempore, quod in mundo, & redeundo ad locum negotij, & in illius expeditione consumisti, distributiones lucraris. Quia non solum expeditio negotiorum, sed via ad illa expedienda, & reditus in propriam domum cedit in utilitatem Ecclesie tanquam quid antecedens, vel necessarium consequens expeditionem, ex l. si cui in Provincia, & l. qui mittuntur, §. si ff. ex quibus causis maior, & notavit Bonacina, disp. 2. de hor. can. q. 5. p. 3. num. 19. cum Sfortia Oddo, de restitutione in integrum, l. p. q. 27. art. 3.

Quod si inquires, quantum te imporis, tum in via, tum in negotio consumere possis? Respondeo: certa regula definiti non posse, sed prudentis arbitrio est relinquendum. Illud est certum te eam diligentiam esse obligatum apponere, quam in propriis apponeres, & quam quilibet vir probus, & timoratus in similibus haberet. Aliàs si ob tuam negligentiam, & remissionem negotiorum expeditio longo tempore distraheretur, securus in conscientia non esses, neque distributiones tibi deberentur; quia tunc non negotiorum expeditio, sed tua remissio causa est, illius longæ absentie. Pro itinere regulariter quolibet die septem vel octo leucas debes consumere: quia sic à lege pro iter agentibus est institutum, l. i. ff. si quis caus. §. l. 3. ff. de verborum significatione, & tradit Moneta, de distributionibus, 2. p. q. 5. n. 35. Quod si breuiori tempore, quam obligatus esses, peragas iter, negotiumque expedias, non poteris ab Ecclesia illis diebus abesse, quos poteris in itinere, vel in negotio expediendo consumere; quia in utilitatem Ecclesie tunc occupatus non es: sicut si tibi demandatum esset quoddam negotium, quod tempore diuinorum officiorum expedire poteris, tu verò præuenisti tempus & ante horam officiorum diuinorum expediti, non poteris postea ab officiis diuinis abesse: quia non habes causam excusationis. Sicut non excusatur penitentiarius ab horarum assistentia ob confessiones auditas extra tempus horarum. Illud tamen est omnino notandum, si dum negotium peragas, vel ad illud peragendum proficisceris, infirmitas vel alio impedimento detinearis, quo diuinis assistere non posses, te excusatum esse, eodem modo, & eadem ratione distributiones lucrari, ac si in negotio peragendo occupatus esses. Quia tunc ex eadem radice præsumeris esse impeditus, & in negotiis Ecclesie expediendis esse occupatus, perseuerat enim eadem absentie causa, l. si cui in Provincia, §. ramdum, & l. si qui, ff. ex quibus causis maior, & tradit alius relictus Moneta, 2. p. de distrib. q. 5. numero 38. Sfortius Oddo, de restitu. in integ. 2. p. quæst. 17. art. 3. pag. 253. Bonacina disputat. 2. q. 5. p. 3. num. 18.

Alij sunt casus difficiliore, quos placuit per parataphos distinguere.

§. IV.

An ob assistentiam in Capitulo excuseris ab assistentia Cori, & distributionum amissione.

1. Proponitur ratio dubitandi.
2. Quilibet Canonicus tenetur Capituli interesse, nec potest ordinari ab illis abesse.
3. Tempore recreationis obligatus non est Capituli assistere.
4. Tempore diuinorum celebrari non possunt Capitula, excipit nisi aliqua vrgens & evidens necessitas Ecclesie aliud exposulet.
5. Deciditur quæstio assistentiam in Capitulo regulariter non esse causam sufficientem lucrandi distributiones datas choro interessentibus.

Ratio difficultatis est: Quia assistere Capitulo non videtur obligatus, quia hæc assistentia potius est honor præbendæ, quam onus illius, siquidem iis, qui non sunt in sacris denegatur. Tridentin. sess. 22. cap. 4. de reformat. Item denegatur sæpe in penam alicuius culpæ commissæ, Clement. II. de arate & qualiter. Sed honori & præminentiæ potest quis cedere. Ergo item electores, Cathedralium renuntiare possunt iuri eligendi, neque compelli possunt à Rectore, nisi forte quando ob paucitatem eligentium, vel ob aliquam fraudem timereur inordinata electio, vt tradit Amilla, verbo electio. num. 2. Sotus, de iust. lib. 4. q. 6. art. 3. vers. Postremum, Ioan. Gutierrez, can. quæst. lib. 2. cap. 1. num. 86. Gloss. cap. cum nobis, de electione verb. renouare, & notat Abbas, cap. Quia proprios eodem titulo. num. 4. & generaliter quilibet potest suæ voci renuntiare, dum Ecclesie contrarium grauius non interfit. Docet Azebedo, in curia Pisana, lib. 2. cap. 5. & c. finem. Adde etiam obligatus sic Capituli assistere, ac non videtur obligatus illis assistere tempo-

re quo diuina celebrantur. Tum quia illo tempore Capitula celebrari non debent. Tum quia assistentia in Capitulo non pertinet ad primam Canonici obligationem, sed ad secundam. Prima enim Canonici obligatio est residentia, Ecclesie seruicium, & diuini cultus promotio. Trident. sess. 24. cap. 12. de reformat. Ergo non debet prima obligatio ob secundam omitti: ac proinde ob assistentiam in Capitulo non videtur sufficienter excusatus ab assistentia chori, & distributionum amissione.

2. Pro resolutione præmittendum est, quemlibet Canonici ratione suæ præbendæ obligatum esse Capituli interesse, neque posse ordinari ab illis abesse absque graui culpa. Sic retulit Ioanne Gutierrez, & Petro de Ledesma, docet Garzia, de benef. cap. 2. ad num. 629. Vbi testatur à sacra Cardinalium Congregatione sic fuisse decisum. Ratio est. Quia celebrare Capitula necessarium est ad rectam Ecclesie gubernationem, & ad ministerium, vt de se constat, sed hæc infallibiliter & necessarium celebrari non possunt, nisi Canonici obligati sint illis assistere. Ergo nec essent Capitula, quilibet debet esse assistere illis assistere. Hoc tamen intelligendum est, dummodò Capitula in fauorem Ecclesie, & non in illius damnum celebrantur, si in damnum Ecclesie celebrantur, tu possis resistere, & impedire, etiam cum aliqua tui iactura.

3. Secundo præmitto, te non esse obligatum tempore recreationis Capituli assistere. Quia ad Capitularem assistentiam secundario es obligatus. Si igitur ab assistentia, quæ est prima obligatio excusaris illis diebus, à fortiori manes excusatus ab secunda. Excipit nisi graue damnum Ecclesie tua assistentia posses impedire: Quia tunc ex iure naturali obligaris assistere, Sic retulit Azebedo, Ioanne Gutierrez, docet Garzia, num. 541. & 542.

4. Tertiò præmitto, Capitula celebrari non posse tempore, quo diuina officia, & præcipua Missa maior celebrantur. Quia præstat prius Deo seruire, quam hominibus, & diuino cultui vacare quæ temporibus temporalibus. Sic pluribus Concilijs Provincialibus, & sacre Congregationis declarationibus, & specialiter decisione Clementis VIII. in suo Breuiarij, 18. Ianuarij quod incipit. Decret Romanum Pontificem, confirmat Garzia, 3. p. cap. 2. num. 556. Solumque hoc venit limitandum, sicut limitat Clemens VIII. nisi forte aliqua vrgens, & evidens necessitas Ecclesie aliud postularerit, quod ratio potest euenire. Raro enim contingit Ecclesiam graue damnum pati, nisi Capitulum tempore diuinorum officiorum fuerit celebratum: Ex quo apparet grauiusimum esse absumum illarum Ecclesiarum, in quibus passim Capitula conuocantur tempore diuinorum, occasione simulatæ necessitatis, cum potius intendatur à diuinis abesse, & distributiones in absentia lucrari. Adde illa Capitula nulla esse nisi omnes, qui sunt in Ciuitate vocentur, iuxta l. 1. C. de decurion. lib. 10. & tradit Garzia, supra num. 572. cum Abbate, in c. cum omnes, de Const. num. 6. Felino, numero 21. Decio, 41. in prima lectura. Azebedo in Curia Pisana lib. 2. cap. 5. Vel nisi duæ partes Canonicozum, qui vocandi sunt conueniant. Tradit Felinus, in dist. cap. cum omnes, num. 33. Decius, numero 51. Abbas, num. 11. Garzia, num. 573. & facit lex nulli, ff. Quod cuiusque vniuersitatis nomine Leg. Nominatum Cod. de decurion. lib. 10. Vel nisi ellet statutum annullans Capitulum extraordinarium non vocatis his, qui sunt in Ciuitate & declarato negotio, ad quod vocantur, vt in multis Ecclesijs viget. Quia tunc nullum esset etiam duæ partes Canonicozum conueniant. Garzia, num. 574. & 575.

5. Ex his ergo deciditur difficultas, assertio namque regulariter loquendo capitularis congregationis assistentiam non esse causam sufficientem, vt choro absens distributiones lucraris. Quia non cedit in utilitatem Ecclesie, sed potius in illius damnum. Siquidem cedit in diminutionem diuini cultus, & chori interessentia, Ecclesie vtilissima. Dixi regulariter, vt exciperem casum extraordinarium, & Ecclesie valde vtilem, cui nec præueniri, neque postponi ad horas potest. Quia tunc assistens capitulo in euidenter Ecclesie vtilitatem es occupatus, & vt talis distributiones lucraris.

6. Ad rationem dubitandi nego regulariter te non esse obligatum capituli assistere. Quia saltem secundario obligaris bono regimini Ecclesie prouidete, ad cuius obligationis executionem necessaria est capituli assistentia. Neque obstat hæc assistentiam esse potius honorem præbendæ, quam onus, quominus tenearis illius obligationi satisfacere. Sicut iudex tenetur officio iudicandi satisfacere, etiam si iudicatura honoris, potius quam onus. Ab hac autem obligatione assistendi capitulis excusaris, si capitula sunt tempore, quo recrearis, vel in quo diuina celebrantur, nisi feruè exurgenti, & euidenti Ecclesie vtilitate eo tempore celebratur, quod raro contingit. Sed causa posita si capitulo ades, censuris occupatus in euidenti utilitate Ecclesie, ac proinde excusatus à choro, & distributionibus lucraris, aliàs non.